

**T.C.
BRATİSLAVA BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ**

SLOVAKYA ÜLKE RAPORU

2019

1. TEMEL SOSYAL VE EKONOMİK GÖSTERGELER

Tablo 1: Slovakya Temel Sosyal Göstergeleri

Nüfus	5,4 milyon
Dili	Resmi dil: Slovakça Diğer diller: Macarca, Romence, Ukraynaca
Yönetim Biçimi	Başkanlık tipi Cumhuriyet
Para Birimi	Avro
Başkent	Bratislava (429.000)
Önemli Şehirler	Kosice (234.000), Presov (91.000), Zilina (85.000), Nitra (84.000), Banksa Bystrica (80.000) Trnava (68.000)
Yüzölçümü	49.037 km ²

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

Tablo 2: Temel Ekonomik Göstergeler

	2016	2017	2018 ^a	2019 ^a	2020 ^a	2021 ^a	2022 ^a
GSYİH (% Değişim)	3,325	3,4	4	4,2	3,8	3,7	3,5
GSYİH (milyar dolar)	89,8	95,9	111,5	119,9	128,4	136,8	145,4
Satınalma paritesine göre GSYİH (milyar dolar)	170,4	179,4	190,8	203,1	214,9	227,2	239,2
Kişi başı GSYİH (dolar)	16.550	17.664	20.508	22.031	23.576	25.110	26.647
Satınalma paritesine göre kişi başı GSYİH (dolar)	31,403	33,025 0	35,094	37,328	39,472	41,675	43,834
Enflasyon (ortalama %)	-0,478	1,306	1,914	1,853	1,951	1,952	1,953
İşsizlik oranı (%)	9,675	8,271	7,522	7,444	6,678	6,183	6,123
Nüfus	5.426	5.431	5.436	5.441	5.446	5.451	5.456
Cari işlemler açığı (milyar dolar)	-1,309	-1,443	-0,328	0,583	0,765	0,808	0,973

a: Tahmin

Kaynak: IMF

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

ACCT (gözlemci), Australia Group, Avrupa Birliği (2004 yılında üye oldu), BIS, BSEC (gözlemci), CE, CEI, CERN, EAPC, EBRD, EIB, EU FAO, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICCT, ICFTU, ICRM, IDA, IEA, IFC, IFRCS, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITU, MIGA, NAM (misafir üye), NATO, NEA, NSG, OAS (gözlemci), OECD, OIF (gözlemci), OPCW, OSCE, PCA, UN, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (geçici üye), UNCTAD, UNDOF, UNESCO, UNFICYP, UNIDO, UNTSO, UPU, WCL, WCO, WEU (ortaklık ilişkisi), WFTU, WHO, WIPO, WMO, WToO, WTO, ZC

2. GENEL BİLGİLER

Coğrafi Konum

Slovakya, Orta Avrupa'da yer alan, 1 Ocak 1993'e kadar Çek Cumhuriyeti ile birlikte Çekoslovakya'yı oluşturan ve 2004 yılında AB'ye üye olan bir ülkedir. Soğuk savaşın sona ermesi ve Batı ve Doğu Bloklarının birleşmesiyle Avrupa'nın merkezinde bir konum kazanmıştır. Slovakya'nın batıda Avusturya ve Çek Cumhuriyeti, kuzeyde Çek Cumhuriyeti ve Polonya, doğuda Ukrayna ve güneyde Macaristan ile sınırı bulunmaktadır. En uzun sınırı Macaristan (515 km) ile, en kısa sınırı Ukrayna (90 km) ile.

Başkent Bratislava ülkenin batısında, Tuna nehri kıyısında yerleşik olup, Viyana'ya yaklaşık 60 km, Budapeşte'ye 200 km ve Prag'a 330 km. uzaklıktadır.

Dağlık bir yapıya sahip olan Slovakya'da Karpat dağları ülkenin hemen tamamının kuzey kesimini kaplamaktadır. Bunların arasında yüksek zirveleriyle ülkenin önemli kayak merkezlerine ev sahipliği yapan Tatra Dağları önemli yer tutmaktadır.

Slovakya'da Tuna Nehri'nin haricinde önemli sayılabilecek akarsular Vah ve Hron nehirleridir. Tisa Nehri ise belli yerlerde Macaristan ile aradaki sınırı oluşturur. Denizden uzak bir Avrupa ülkesi olan Slovakya'da diğer Orta Avrupa ülkelerinde olduğu gibi kışları sert soğukların hakim olduğu kara iklimi hüküm sürer. Ülkenin doğusunda ve dağlık bölgelerinde sıcaklık daha düşük seyretmekte ve kışlar daha sert geçmektedir. Tuna Ovasında iklim diğer kısımlara göre daha yumuşaktır. Yazları sıcak ve nemlidir. Bununla birlikte, sıcaklık ortalaması bölgelere göre ve seneden seneye farklılık gösterebilmektedir.

Siyasi ve İdari Yapı

Uzun bir tarihi geçmişe sahip olan Slovaklar Slav kökenli olup, Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ve Macar Krallığı'nın içinde yaşamışlardır.

M.Ö. 450 yılından itibaren bugünkü Slovakya'nın yer aldığı bölgede Kelt'ler yerleşmişlerdir. Slavlar'ın bölgeye gelişleri ise M.S. 5. yüzyılda başlamıştır. 10. yüzyılın başlarında Macarlar günümüzde Slovakya'nın bulunduğu bölgeyi kendilerine bağlamışlardır. Bölgenin güneyine bu tarihten itibaren etnik Macarlar yerleşmekle birlikte, 13. yüzyıldan itibaren Germenlerin ve daha sonra ise Yahudilerin de gelmesi etnik yapıyı önemli ölçüde değiştirmiştir.

1241 yılındaki Moğol istilas ve sonrasında yaşanan açlık nedeniyle bölge nüfusu önemli ölçüde kıyıma uğramıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun Macaristan içinde yayılması ve 16. yüzyılda Buda kentini fethetmesi sonrasında Macaristan Krallığı'nın başkenti, 1536 yılında o dönemki adıyla Pressburg, Bratislava'ya taşınmıştır. Türklerin 18. yüzyılda Macaristan'dan çekilmesi ile Slovakya'nın anılan krallık içindeki önemi azalmakla birlikte, Bratislava 1848 yılına kadar Macaristan'ın başkenti olarak kalmıştır.

1848-1849 ihtilali sırasında Slovaklar, Avusturya krallığının Macaristan kısmından ayrılmak ümidiyle dönemin Avusturya İmparatorunu desteklemişler, ancak bu amaçlarında başarıya ulaşamamışlardır. 1867-1918 yılları arasında Avusturya-Macaristan İmparatorluğu döneminde, "Macarlaştırma" kampanyası sırasında baskılara maruz kalmışlardır.

Slovaklar, Çeklerle birlikte, I. Dünya Savaşı'ndan sonra, 28 Ekim 1918'de ilk Çekoslovakya devletini kurmuşlardır. Bu şekilde tarihi Bohemya, Moravya ve Slovakya bölgeleri bir araya gelmiştir. Bununla birlikte, Çek ve Slovak ekonomilerinin tam anlamıyla bütünleşmeleri sağlanamamış, Slovakya'nın ekonomik sıkıntıları sosyal rahatsızlıklara yol açmıştır.

1938'de Almanya'nın Avusturya'yı ilhak etmesi, Çekoslovakya'yı zor duruma sokmuş, Almanya sınırları Bratislava yakınlarına dayanmıştır. Slovakya, Alman baskıları sonucunda 6 Ekim 1938'de Çekoslovakya'dan ayrılarak, "otonomi" ilan etmiş, Çek tarafı gibi o da Almanya'nın güdümüne girmiştir. Bununla birlikte ülkedeki Nazi karşıtları örgütlenerek, 1944'deki Slovak Ulusal Direnişi'ni oluşturmuşlar ve silahlı bir ayaklanma hareketi başlatmışlardır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra, 1945'den 1968'e kadar ülkede eski Sovyetler Birliği'nin etkisi altındaki komünist rejim hüküm sürmüştür. 1968'de Slovak asıllı Aleksander Dubcek, Çekoslovakya Komünist Partisi'nin liderliğine getirilmiş, ancak Dubcek'in "sosyalizme insani bir yüz vermek" çabaları Varşova Paktı orduları tarafından bastırılmıştır.

1988'de, 1968'i anmak için gösteriler düzenlenmiş, Komünist Partili Gustav Husak Cumhurbaşkanlığı'ndan istifa etmiş, Dubcek Federal Meclis Başkanlığına seçilmiştir.

1990'da ülke, Çek ve Slovak Federatif devletleri olarak ayrılmış, 1946'dan bu yana ilk serbest seçimler yapılmıştır. 1991'de Sovyet orduları Çekoslovakya'dan tamamen çıkmıştır. 1992'de yapılan genel seçimlerden sonra her iki tarafta iktidara gelen liderler, ayrılma kararı almışlar, böylece "kadife devrim" olarak adlandırılan bir süreç sonrasında Slovakya 1 Ocak 1993'de bağımsız bir devlet olmuştur.

Özellikle 1998'den sonra iktidara gelen Mikulas Dzurinda Başbakanlığındaki Koalisyon Hükümetleri Avrupa kurum ve kuruluşları ile bütünleşme yönünde politikalar izlemişlerdir. Bu politikalar sonucu Slovakya 29 Mart 2004'te NATO'ya, 1 Mayıs 2004'te de AB'ye tam üye olmuştur.

AB üyeliği ertesinde Nisan 2004'te başkan seçilen Ivan Gasparovic Nisan 2009'da da % 55'in üzerinde oy alarak Slovakya'nın üst üste seçim kazanan ilk devlet başkanı olmuştur.

En son 05 Mart 2016 tarihinde yapılmış olan parlamento genel seçimleri neticesinde; Sosyal Demokrat Parti (Smer), Slovak Ulusal Partisi (SNS) ve Macar azınlığın temsilcisi Most-Hid'den müteşekkil bir koalisyon vardır. 15 Mart 2018 tarihinde kabinede değişik olmuş, 22 Mart 2018 tarihinden bu yana Başbakan olarak Peter Pellegrini atanmıştır. Ekonomi Bakanı Peter Žiga olup, kabinede 13 bakan bulunmaktadır.

Hükümet üyeleri hakkındaki bilgilere <http://www.vlada.gov.sk/members-of-the-government/> internet adresinden ulaşılması mümkündür.

Cumhurbaşkanı Zuzana Caputova 31 Mar 2019 tarihinde yapılan seçim sonucuna göre yeni Cumhurbaşkanı olarak seçilmiş ve 15 Haziran 2019 tarihinde görevine başlamıştır.

Ülke idari açıdan 8 farklı bölgeye (Bratislava, Trnava, Trencin Nitra Žilina, Banská Bystrica, Prešov, Košice) ayrılmıştır. Bunun dışında Slovakya'da 79 farklı idare, 138 yerleşim yeri ve 2891 belediye bulunmaktadır.

Nüfus ve İstihdam

Ülkenin toplam nüfusu 5,4 milyondur. Ülke nüfusunun % 85,8'i Slovak, % 9,7'si Macar, % 1,7'si Romen, % 0,8'i Çek, % 0,2'si Ukraynalı ve % 1,4'ü diğer milletlerdendir. Ülke nüfusu dini açıdan değerlendirildiğinde ise resmi verilere göre % 69 oranında Katolik, % 9 oranında Protestan, % 0,9 oranında Ortodoks ve % 0,6 oranında diğer dinlere mensup bir yapıda olduğu görülmektedir.

Ülkenin resmi dili olan Slovakça'nın dışında Macarca, Rutence, Romence ve Ukraynaca da konuşulmaktadır.

Slovakya'da okur yazarlık oranı % 99,6 gibi yüksek bir orana ulaşmıştır. Yaşam süresi ortalama 77,3 yaş (kadınlar için 81,1 yaş, erkekler için ise 73,7 yaş) olarak öngörülmektedir. Ülke nüfusunun % 48,8'i erkeklerden, % 51,2'si ise kadınlardan oluşmaktadır.

Ülkede kayıtlı işsizlik oranı 2017 yılında % 8,1 ve 2018 yılında ise % 6,6 olarak gerçekleşmiştir. İşsizlik oranının 2019 yılında %5,5 civarında olması tahmin edilmektedir. 2019 yılının ilk çeyreğinde aylık brüt ücret 1023 € olmuştur.

2018-2019 döneminde, yatırımlarda artışın etkisiyle istihdam artmış ve nitelikli işgücü sorunu başgöstermiş ve bu durum ücretlerde artışa neden olmuştur. Son dönemde yaşanan işgücü sorunu nedeniyle AB ülkesi dışından yabancı işçi istihdamı kolaylaştırılmıştır. 2018 yılı verilerine göre, AB ülkelerinden gelenlerin %90'ı istihdam edilmiş ve bu ülkeler içinde en fazla Çekya, Macaristan, Polonya ve Romanya'dan gelenler istihdam edilmiştir. Önümüzdeki dönemde tahminlere göre; artan işgücü talebi maaş artışlarını artırmaya devam edecek ancak, ekonomik büyüme azaldıkça maaşlardaki artışlar da düşecektir.

Ülkenin demografik yapısıyla ilgili en önemli sorunları; genç nüfusun diğer AB ülkelerine göç etmesi, nüfusun giderek yaşlanmakta olması ve doğum oranlarındaki düşüş olarak sayılabilir.

3. GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Performans

1 Ocak 1993 tarihinde bağımsız bir devlet haline gelen Slovakya, Çekoslovakya'dan ayrılmasından itibaren önemli ekonomik reformlar gerçekleştirmiştir. Vergi mevzuatı, sağlık politikaları, ücretler ve maaşlar ile sosyal güvenlik sistemiyle ilgili düzenlemeler, 1990'ların başı ve ortalarında yaşanan görece bir durgunluğun ardından bütçe rakamları açısından istikrarlı bir süreç yakalayıp 2004'te AB'ye üye olma sürecinde önemli bir basamak oluşturmuştur.

Bu dönemde yapılan reformlarla birlikte devlet kontrollü sistem tamamen düzenlenip özelleştirme süreci tamamlanma noktasına yaklaşmıştır. Özellikle bankacılık sektöründe yabancı yatırımların yoğunluğu dikkat çekerken hükümet işletmelere sağlanan kolaylıklar ve sermaye destekleyici politikalar sayesinde yabancı yatırımlarda ciddi bir artışa yol açmıştır.

Özellikle 2001-2008 döneminde Slovakya'nın ekonomik büyümesi beklentilerin de üzerine çıkmış, otomotiv ve elektronik sektörlerine yönelik yabancı yatırımlar başta olmak üzere 2008 yılına kadarki büyümenin temel noktasını ülkeye yönelik yatırımlar oluşturmuştur.

Ülkenin 2004 yılında önce NATO'ya, ardından AB'ye üye olması sonrasında ekonomik açıdan büyük bir gelişme sağlanmıştır. Bir önceki Dzurinda Hükümeti sırasında, 2001 yılında özellikle makroekonomik istikrarın sağlanması ve yapısal reformların gerçekleştirilmesi amacıyla yürürlüğe

konulan uygulamalar, son yıllarda sonuçlarını vermiş, Slovakya AB ülkeleri içinde en fazla büyüme gösteren ülkelerden biri olmuştur. 2007-2008 yıllarında Maastricht kriterlerinin tamamını sağlayan Slovakya 1 Ocak 2009 itibarıyla Avro bölgesine dahil olmuştur.

Ülkenin AB üyeliği sonrası giderek gelişmeye başlayan ekonomik performansı özellikle doğu ve batı arasındaki gelir dengesinde bozulmaya neden olmuştur. Ülke genel anlamda hala Polonya'nın ardından Doğu Avrupa'daki en düşük değerlere sahip bir konumdadır ve doğu bölgeleri AB sonrası sağlanan desteklerden yeterince faydalanamamaktadır.

Hükümet bütçe açığının daraltılması amacı ile 2012 yılından bu yana bazı reformlar uygulamaktadır. Bu reformlar gelirleri artırmaya dönük uygulamalardır. Bu çerçevede kurumlar vergisi artırılmış, kademeli kişisel gelir vergisi uygulamaya konulmuş, perakende ve kurumsal mevduat hesaplarına banka vergileri yürürlüğe konulmuş, başta telekomünikasyon ve enerji sektörleri olmak üzere bazı sektörlerde faaliyet gösteren şirketlere yeni vergiler getirilmiştir.

Slovak ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %2 büyümüştür. Sözkonusu büyüme oranı yılın birinci çeyreğine göre %0,5 daha yüksek olmakla birlikte, 2013 yılından beri kaydedilen en az büyüme oranıdır. Büyümedeki ana etken tüketim harcamalarının artmasıdır. Bununla birlikte, net ihracat rakamları düşmüş, ithalat artmış, kamu harcamaları artmış, sabit yatırımlar azalmış, tasarruf oranı 2000 yılından beri en üst seviyeye ulaşmıştır. Yılın ikinci yarısında net ihracat rakamları ekonomik büyüme üzerinde negatif etki yaratmıştır. İngiltere, İsveç ve Çekya'ya ihracat azalmış, Polonya'ya ihracat artmıştır. Kamu harcamaları %4,2 artarak 2015 yılından beri en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Sabit yatırımlar geçen yılın aynı dönemine göre %3,8 oranında azalmıştır. Yatırımlardaki artış ağaç ürünleri işleme, kağıt sanayi ve petrol rafineri ile ilgili sektörlerde olmuştur. Çevresel projelere harcamalar artmış, fonlar su ve atık su ile ilgili altyapı yatırım projelerinde ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Hanehalkı harcamaları, gelir artışından dolayı geçen yılın aynı dönemine göre %1,9 artmıştır. Hanehalkı harcamalarında gıda, giyim ve ayakkabı harcamaları azalma göstermiştir.

Diğer yandan, sanayi üretimi ekonomik büyümeyi desteklemekte, küresel etkilere rağmen son beş yıldır yavaşlayarak da olsa artmaktadır. Temmuz ayında sanayi üretimi geçen yılın Temmuz ayına göre %2,8 oranında artmıştır. 2019 yılının 7 aylık döneminde artış oranı geçen yılın aynı dönemine göre %4,6 oranında gerçekleşmiştir. Sanayi üretimi Ağustos ayında geçen yılın aynı dönemine göre, %8,1 azalmış, ilk 8 aylık dönemde ise %3 artmıştır. Sözkonusu artış elektrikli cihazlar (%36,8) ve makineler ve ekipmanlar (%19,3), kauçuk ve plastik (%10,7) sektöründe olmuş, en önemli sektörü olan otomotiv sektöründe üretimde beklenen artış gerçekleşmemiştir. Otomotiv üretimi % 5,8 oranında ve metal ürünler üretimi %14,7 oranında azalmıştır. Almanya ekonomisindeki durgunluk, İngiltere'nin durumu gibi diğer ekonomilerde yaşananlar otomotiv yan sanayini, makina, metal ürünler ve elektrikli cihaz üreticilerini etkilemiştir. Özellikle, metal ürünlerin üretimi ve ihracatı AB genelinde görülen olumsuz durumdan (azalan talep, AB dışı ülkelere ucuz çelik ithalatı, emisyon kotalarının fiyatlarının artması, işçi ücretleri dahil maliyetlerin artması gibi) etkilenerek, geçen yılın ortalarından itibaren azalmaktadır. Makina üretimi ve ihracatı 2019 yılının ikinci yarısında düşüşe geçmiştir.

Slovak ekonomisinin gelişiminde, ülkenin AB fonlarından sağlamakta olduğu teşviklerin yanı sıra özellikle son birkaç yıl içinde ülkeye büyük ölçeklerde yatırımlar gerçekleştiren Volkswagen, Peugeot-Citroen, KIA ve Jaguar Land Rover gibi başlıca otomotiv kuruluşlarının yatırımları etkili olmuştur. Otomotiv sektörü sanaya sektörünün başlıca itici gücü olmaya devam edecektir.

4. SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Ülkenin tarım ve hayvancılık sektörü oldukça küçük bir yapı sergilemektedir. İşgücünün % 6'lık oranı tarım alanında istihdam edilmektedir. Tarım ve gıda sanayi sektörü ülke milli gelirinin % 3,8'lik bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu sektördeki en önemli ticari ortağı ise yine bir AB ülkesi olan Çek Cumhuriyeti'dir.

Ülkede üretilen başlıca tarım ürünleri, tahıl (buğday, mısır, arpa, çavdar, yulaf), kolza ve ayçiçeği gibi yağlı tohumlar, tütün, patates, şekerpancarı, meyve ve sebzelerdir. Hayvancılık gelişmiş olup, büyükbaş hayvancılık yerini yavaş yavaş domuz, kümes hayvanları, tavşan yetiştiriciliği ve arıcılığa bırakmıştır.

Slovakya, AB'ye üyelik başvurusu sırasında tarım faaliyetlerine ilişkin olarak üye ülkelerle uyum sağlama amacıyla birtakım politikalarda düzenlemelere gitmiş ve bu süreçte oluşturulan bir ulusal programı uygulamaya çalışmıştır. Bu program dahilinde tarımda özelleştirme politikası hemen her sektöre uygulanmış ve 1997 yılına gelindiğinde tarımsal araziler, tarımsal ürün pazarlama süreçleri ve tarım ürünleri üretmeye dönük sanayiler bu dönemde yeniden düzenlenmiş, büyük devlet arazileri ve işletmeleri daha küçük özel işletmeler haline getirilmiştir.

Sanayi

Slovakya'nın endüstriyel yapısı genel anlamda 20. yy'ın ikinci yarısından itibaren gelişme göstermiştir. Ağır sanayi genel olarak kömür madenciliği, makine üretimi ve çelik sektörlerine yönelik gelişmekle birlikte bu bölgenin eski Çekoslovakya'nın batı bölümlerine kıyasla askeri tehdide daha az açık bir nitelik göstermesi sebebiyle temelde stratejik amaçlarla oluşturulmuştur. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte ağır sanayinin önemi de giderek azalmıştır. 1990'larda sanayi sektörü ülke milli gelirinin % 49'unu oluştururken 2010'lu yıllara gelindiğinde bu oran % 35,6'lara düşmüştür.

Günümüzde mevcut sektörlerden en önemlileri otomotiv, elektronik, makina, kimya ve bilgi teknolojileridir. Özellikle otomotiv sektörü son dönemde Volkswagen (Bratislava), Peugeot (Trnava), Kia Motors (Zilina) ve Jaguar Land Rover (Nitra) gibi önemli işletmelerin yaptığı yatırımlar sayesinde ciddi gelişmeler göstermiştir. Makina sanayi alanında; takım tezgahları, nehir gemileri, otomotiv yedek parçaları, beyaz eşya vb. üretilmektedir. Kimya alanında ise azotlu gübre ve petrokimya kombinaları önemli yer tutmaktadır. Ülkede mevcut diğer büyük işletmeler US Steel (metalürji), Slovnaft (petrol endüstrisi), Samsung Electronics (elektronik sektörü), Sony (elektronik sektörü), Mondi Business Paper (kağıt sanayii), Hydro Aluminium (alüminyum üretimi), Slovenské elektrárne (elektrik üretimi), Slovenský plynárenský priemysel (doğalgaz tedarikçisi), Continental Matador Rubber ve Whirlpool Corporation (ev aletleri)'dir.

Otomotiv Sektörü

Slovakya mevcut üretim kapasitesi, ülkeye yapılan yatırım miktarı ve sektörün gelişmişlik düzeyi bakımından gerek Avrupa Birliği ülkeleri arasında gerekse dünyadaki diğer rakipleriyle kıyaslandığında çok önemli bir ülke konumundadır.

Otomotiv sanayi, dört ana otomobil üreticisinin ülkeye yaptığı yatırımlar sonrasında ülkenin ekonomik büyümesinde önemli bir itici güç haline gelmiştir. Otomotiv sanayi büyümeye özellikle

ihracat ile katkıda bulunmaktadır. Otomotiv sanayi ülkenin toplam sanayi üretiminde % 44, sanayi ihracatında %40, toplam ihracatta %30,8'lik paya sahiptir. GSMH'daki payı %13'dür. Sektörün üretiminin % 98'i başta AB pazarları olmak üzere dünyaya ihraç edilmektedir.

Üretim

Slovakya dünya otomotiv üretiminde 20 nci, Avrupa ülkeleri arasında 7 nci sıradadır. 2020 yılında üretilen araç miktarının 1 350 000 civarında olması beklenmektedir. Bu başarı, yabancı yatırımcılar tarafından ülkede kurulan üretim tesisleri sayesinde olmuştur.

Ülkede başlıca dört otomobil üreticisi firma faaliyet göstermektedir. Bunlar; başkent Bratislava'da bulunan Volkswagen, ülkenin kuzeyindeki Zilina kentinde bulunan Kia Motors ve Bratislava yakınlarındaki Trnava kentinde bulunan PSA Peugeot Citroën ve son yatımcı ise 2015 yılında gelen İngiliz Jaguar Land Rover olup, 2018 yılı içinde üretime geçmiştir. Volkswagen komünizmin yıkılmasından kısa bir süre sonra sektöre ilk giren yatırımcı olmuştur. Kia ve PSA Peugeot Citroën ise 2000'li yıllarda Slovakya'nın AB ve sonrasında Avro'ya katılımı ile birlikte ülkeye yatırımda bulunmuştur.

Volkswagen üretim tesislerinde Polo, Golf, Touareg modellerinin yanı sıra Skoda Citigo, Audi Q7, Porsche Cayenne ve Seat markaları üretilmektedir. Volkswagen SUV hattını genişletmekte ve artan talebi karşılamak için üretim kapasitesini artırmaktadır. Volkswagen binek otomobil üretiminin % 98'ini başta AB ülkeleri olmak üzere Rusya, ABD, Japonya ve Çin'e ihraç etmektedir.

Kia 2010 yılından bu yana üretimini hızla artırmaktadır. İlk üretim 2016 yılında başlamış olup, ihracat 80'den fazla ülkeye yapılmaktadır. Kia'nın cee'd modeli (Kia cee'd, Kia cee'd Sportswagon, Kia pro_cee'd, GT) ile en fazla satılan spor ve kompakt MPV Venga modelleri Slovakya'da üretilmektedir. Üretilen Cee'd GT, KIA'nın Avrupa'daki satışının %50'sini oluşturmakta ve Avrupalı müşterilere göre üretilmektedir. İhracatının bir kısmını İngiltere'ye yapmaktadır. Kia'nın üretiminin önemli bir kısmı da Rusya'ya ihraç edilmektedir. Kia otomobillerini Rusya'ya yarı monte edilmiş şekilde ihraç etmekte ve son montaj Rusya fabrikasında gerçekleştirilmektedir.

PSA Peugeot Citroën fabrikası ise üç ana model olan Citroën C3, Picasso ve Peugeot 208 üretimi gerçekleştirmekte olup, başta Almanya, Fransa ve İtalya'ya ihraç etmektedir.

Ülkedeki üreticilerin üretim karmasını kapasite artırımları beraberinde daha da çeşitlendirmesi beklenmektedir. Bu da kısa ve orta vadede ülkede yeni iş imkanları oluşacağı anlamına gelmektedir. 300'den fazla yansanayi kuruluşu bulunmaktadır.

Slovakya'nın otomotiv sektörüne yönelik avantajlarından en önemlisi coğrafi özellikleri ve diğer ülkelerdeki otomotiv birimlerine olan yakınlığıdır. Ülke otomotiv yedek parça ve yan ürünler sektörleri bakımında da AB üyesi olmanın avantajlarını kullanmaktadır. Otomobil güvenlik ekipmanları, araç bakım ürünleri, üretim sonrası ürünler bakımından da Slovakya önemli bir üretici konumundadır.

Diğer yandan, elektrikli araçlara yönelik "e-mobility" nin geliştirilmesi ile ilgili eylem planı hükümet tarafından onaylanmıştır. Otomobil üreticilerinin bu yönde üretimlerini artırması beklenmektedir.

Madencilik

Ülkenin yer altı kaynakları bakımından en önemli zenginlikleri bakır, kurşun, manganez, demir ve linyittir. Sovyet sisteminin çöküşünden sonra Slovakya'da madencilik sektörü eski önemini kaybetmiş birçok yer altı kaynağının verimsiz olduğu ve mineral pazarlarında rekabet edemeyeceği belirlenmiştir. İlerleyen süreçte ağır sanayiye önem verildiği dönemde madencilik sektörü ciddi yatırım almıştır.

İmalat sektöründe de seramik, kimyasal ürünler, makine sektörü, petrol ürünleri, çelik gibi sektörler madencilik bakımından önem taşımaya devam etmektedir.

Slovakya'da 1.8 million ton yıllık kömür üretilmektedir. Bu oran AB'nin %0,36'sını oluşturmaktadır. AB ülkelerinde enerji üretiminde kömür kullanımından vazgeçilirken, Slovakya hazırda ekonomik nedenlerden dolayı desteklemeye devam etmektedir.

Enerji

Slovakya'nın enerji politikası 2014 yılı Ekim ayında AB hedefleri çerçevesinde revize edilerek yeniden hazırlanmıştır.

En büyük elektrik üretim kaynağı nükleer enerjidir. Ülkede dört adet aktif nükleer reaktör bulunmaktadır. Bunlardan ikisi Bohunice'de, diğer ikisi ise Mochovce'dedir. Slovakya 15 milyon megawatt/hours (MWh) elektriği nükleer santrallerden üretmektedir. Bu miktar toplam elektrik üretiminin %55'ini oluşturmaktadır. Nükleer ve hidro elektrik santrallerinden elde edilen toplam elektrik %90 oranındadır.

Yenilenebilir enerji kaynağının kullanımı oldukça düşüktür. AB direktifine göre, Slovakya'nın enerjisinin %14'ünü 2020 yılına kadar yenilenebilir kaynaklardan üretmesi gerekmektedir. Ancak bu hedef gerçekleştirilebilir görünmemektedir. AB hedeflerine göre ise, bu oranın 2030 yılında %27'ye yükseltilmesi gerekmektedir. Rüzgar enerjisi ise en az bunun %4'ünü teşkil etmelidir. Rüzgar türbinleri sadece Cerova'da (Trnava bölgesi) ve Myjava'da (Trencin bölgesi) bulunmaktadır. Bu konudaki gelişmeleri mevzuatın mevcut hali, teknolojinin geri olması ve düşük talep olumsuz etkilemektedir.

Slovakya'da iki adet termik santral olup, Vojany TPP /4 blok, toplam 440 MW (HBP tarafından çıkarılan kömürü kullanmaktadır) ve Nováky TPP /2 blok, toplam 280 MW, (Rusya ve Ukrayna'dan ithal kömür kullanmaktadır). Ancak, yenilenebilir enerjiyi teşvik eden AB mevzuatına göre, çevreye oldukça zarar veren ve düşük kalite linyit kömür kullanan Nováky'deki termik santralinin 2023 yılında üretiminin durdurulması planlanmaktadır. Mochovce nükleer santralinin tamamamen faaliyete geçmesi ile kömürden elde edilen elektrik üretimine son verilecektir.

Slovak Ekonomi Bakanlığı tarafından yayımlanan rapora göre; toplam elektrik tüketimi 30,1 kWh'e ulaşmıştır. Elektrik üretiminde talebi karşılayacak kadar üretim olmayıp, eksik miktar ithalatla talefi edilmektedir.

Slovakya elektrik üretiminde; Almanya, Polonya, Slovakya, Macaristan ve Avusturya'yı içerisine alan CENTREL alanındadır. Elektrik üretimi ve ticareti tamamiyle liberalleştirilmiş olup, toptan satış piyasasında fiyat düzenlemesi yoktur. Slovenské elektrárne üç ana dağıtım şirketinin (ZSE (Batı), SSE (Orta) ve VSE (Doğu)) en büyük tedarikçisi olup, %69'unu sağlamaktadır. ZSE, SSE ve VSE dağıtım şirketlerinin %51'i devlet kontrolündedir. Diğer paylar; „A E.ON“, „the Czech-Slovak private equity fund Energy and Industrial Holding plc“, ile „the German RWE Group“ tarafından alınmıştır.

Petrol ve Gaz

Talep

Petrole olan talep son 10 yılda sabit kalmıştır. Petrol tüketiminin 2020 yılına kadar vasat bir hızla büyüyerek 3.419 kilotona ulaşması beklenmektedir.

Petrol ürünlerinin toplam enerji tüketimi içindeki payının 2020 yılına kadar % 18 civarında olması beklenmektedir.

Doğal gaza olan talep uluslararası standartlara göre düşük olmakla birlikte toplam enerji karması içinde hala baskın durumdadır. 2014'te doğal gazın toplam enerji tüketimi içindeki payı tahmini olarak % 24'tür. Bu oranın 2020 yılında % 23'ün altına gerilemesi beklenmektedir.

Arz

Petrol

Slovakya net petrol ithalatçısı bir ülkedir. Ülkedeki talebin büyük kısmı Rusya'dan ithalat yolu ile karşılanmaktadır. Uluslararası Enerji Ajansı'na göre ülkenin toplam petrol talebi 83.000 varil/gün'dür.

Ülkedeki ana rafineri başkent Bratislava'da bulunan Slovnaft'tır. Slovnaft, Macar petrol ve gaz şirketi MOL tarafından işletilmektedir. Rafineride yıllık 6 milyon ton ham petrol işlenmektedir.

Slovakya'nın sınırlı doğal gaz rezervi bulunmaktadır. Tüketim ithalat yolu ile ve büyük ölçüde Rusya'dan karşılanmaktadır. Gazprom ile yapılan 20 yıllık anlaşmaya göre Avrupa'ya ihraç edilen Rus gazının yaklaşık % 40'ı Ukrayna ve Slovakya üzerinden geçmektedir. 2020 yılında devreye girmesi planlanan Kuzey Akım II petrol hattı ve Rusya ile olan anlaşmanın süresindeki gelişmelere göre Slovakya'nın durumu da netlik kazanacaktır.

Ülkede doğal gazın satışı, dağıtımı ve taşınmasından SPP şirketi sorumludur. SPP'nin %49'u „[Energy and Industrial Holding](#)“e aittir, %51'i ise devlet yönetimindedir.

Turizm

Slovakya sahip olduğu coğrafi konum itibariyle Avrupa'nın ortasında önemli bir kavşak noktasında bulunmakta, Avrasya ile Batı Avrupa'yı bağlayan ulaşım yolları üzerinde yer alması bağlamında gerek ticari gerekse de turizm açısından bölge için önem taşımaktadır. Avusturya, Çekya, Macaristan, Polonya ve Ukrayna ile oluşturduğu sınırların haricinde pek çok yerden turist çeken bir özellik gösteren ülke bu sektör bakımından son dönemde önemli bir büyüme kaydetmiş ve milli gelirinin önemli bir bölümünde turizm sektörü sayesinde artış yaşamıştır.

Turizm, ülkenin önemli gelir kaynaklarından biridir. Sahip olduğu doğal güzellikler, turistik kompleksler ve önemli çekim merkezleri dışında, ülkenin dört bir tarafına dağılmış olan kaplıca ve ılıcalar, 9 milli park, 14 korunmuş bölge, 12.000 km uzunluğunda yürüyüş yolu, 180 kale ve harabe, UNESCO Dünya Mirası mekanları, Tatra Dağlarındaki 350 kayak merkezi ve golf sahaları ile ciddi oranda turist çekmektedir. Sahip olduğu iklim şartları ve doğal kaynaklar, sektörün ülke ekonomisinde önemli bir yer edinmesini sağlamıştır.

2018 yılında 5,59 milyon turist (yerli turist dahil) tarafından ziyaret edilmiştir. Bunun 2,26 milyonunu yabancı turist oluşturmuştur. Ülkeyi ziyaret eden turist sayısının 2019 yılında 7 milyona ulaşması beklenmektedir. Ziyaretçilerin çoğu komşu ülkelerden gelmektedir. Çekya birinci sırada gelmektedir. Almanya, Polonya, Macaristan ve Avusturya bunu takip etmektedir. Bratislava ve Kosice en fazla ziyaret edilen kentlerdir.

Slovakya ile Türkiye arasında 25 Mart 2002 yılında imzalanmış bir “Turizm İşbirliği Anlaşması” bulunmaktadır.

Söz konusu Anlaşma ile taraflar;

karşılıklı turist ziyaretinin teşviki için aktif işbirliğinin sürdürülmesi,

seyahat formalitelerinin kolaylaştırılması,

turizm alanında uzman ve danışman değişiminin teşvik edilmesi,

turizm kuruluşları arasındaki işbirliğinin kolaylaştırılması,

turizm eğitimi hususunda işbirliğinin teşvik edilmesi,

konularında mutabakata varmışlardır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Slovakya'da karayollarının toplam uzunluğu 54.869 km'dir. Slovakya'da altyapı ve karayolu inşa ve modernleştirme süreci halen devam etmektedir.

Ülkenin demiryolu ağı değerlendirildiğinde ise düzenli modernleştirme çalışmaları ve MOTIS2 ağının oluşturulma çalışmalarının yanı sıra Ulaştırma Bakanları Pan-European Konferansı tarafından Trans-Avrupa koridoruna dahil edilen üç önemli koridorun ülke sınırlarından geçmekte olduğu görülmektedir (Berlin-Prag-Bratislava-Lvov-Zilina-Gdansk). Slovakya'da karayolu ağında toplam yolcu taşıma yükü; 253 894 (bin kişi) ve kargo taşıma yükü 253 894 (bin ton); demiryolu ağında toplam yolcu taşıma yükü 253 894 (bin kişi) ve kargo taşıma yükü ise 47 358 (bin ton)'e ulaşmıştır.

Ülkede Bratislava, Poprad, Kosice ve Zilina başta olmak üzere 4 büyük havaalanı bulunmakta bunlardan Bratislava ve Kosice temel ulaşım noktaları olarak başı çekmektedir. Ryanair havayolu şirketinin Bratislava'dan Dalaman'a uçak seferleri bulunmaktadır. Yaz sezonunda (Ekim ayına kadar olmak üzere) Bratislava'dan smartwings hava yolları tarafından günde iki sefer Antalya'ya uçak seferi bulunmaktadır.

Ülkedeki en büyük mobil iletişim sağlayıcısı Slovak Telekom kontrolündeki T-Mobile (Alman Şirketi)'dir. Şirketin pazar payı yaklaşık % 42'dir. Şirketin % 51 hissesi Deutsche Telekom'un, % 49 hissesi ise devlet elinde iken, 2015 yılı Mayıs ayında Deutsche Telekom'a % 49'luk devlet hissesinin satışı gerçekleşmiştir. İkinci şirket France Telecom'un sahibi olduğu Orange'dır. Pazardaki payı % 37.6'dır. Slovak şirketi olan % 7'lik paya sahip O2 Slovakya ise 3. büyük operatördür. Son dönemde pazara dördüncü olarak Slovak şirketi olan SWAN Mobile şirketi de girmiştir.

Tüketicilerin mobil iletişim teknolojilerine yönelmesi ile sabit hat kullanımı giderek azalmıştır.

Bankacılık ve Finans Sektörü

Slovakya bankacılık sistemi AB modeli üzerine oluşturulmuş ve AB mevzuatına uygun bir yapılanma geliştirilmiştir. Ticari bankalar geleneksel ticari işlemler ve kredilendirme süreçlerinin dışında yatırım bankacılığı ve broker aktiviteleri gerçekleştirme yetkisine de sahiptir. Bu işlemlerin uygulanması Slovakya Merkez Bankası'ndan alınan bir lisans çerçevesinde, minimum sermaye, rezerv yükümlülükleri ve banka yönetimine yönelik gerekli şartların sağlanması halinde geçerlidir.

Ülkede yatırım yapmak isteyen yabancı bankalar temsilcilik ofisi ya da tam kontrollü bir şube açabilirler. Temsilcilik ofisleri danışmanlık hizmetleri vermek ve müşterileri bilgilendirmekle sınırlı iş alanlarına sahiptir. Şubeler ise merkez yönetimin tüm işlemlerini gerçekleştirmek konusunda yetkilidir. Ülkede yatırım yapan yabancı bankalar uluslararası ödeme hizmetlerinde, yabancı müşterilere kredi sağlamada ve Slovak firmalara dış ticaret destekleri vermede faaliyetlerini yoğunlaştırmışlardır. Interbank ödeme sistemi Slovakya Merkez Bankası kanalıyla yürütülmektedir. Mevzuat gereği tüm bankalar yerel ödeme işlemlerini Merkez Bankası aracılığıyla yapmaktadır.

Slovakya Merkez Bankası AB üyesi ve Avrupa Merkez Bankaları Sistemi üyesidir.

Slovakya Merkez Bankasına göre ülkede 26 ticari banka ve yabancı banka şubesi faaliyet göstermektedir. Slovak bankacılık sektörü 2000'li yılların başından itibaren yeniden yapılanma ve özelleştirme programlarının etkisiyle hızlı bir büyüme süreci içine girmiş; yabancı bankalar (başta batı Avrupa'dan olmak üzere) finans sektörünü domine etmiştir. 11 bankanın sermayesinin bir kısmı yabancı olup, 13'ü de yabancı bankaların şubesidir.

Slovenska Sporitelna 2,3 milyon müşterisiyle ülkenin en büyük bankası konumundadır ve Avrupa finans grubu Erste Bank'ın üyesidir.

En büyük dört banka bankacılık sektörü aktiflerinin % 60'ını kontrol etmektedir. Söz konusu dört banka Slovenska sporitelna (sahibi Erste Bank Avusturya), VUB banka (sahibi İtalyan Intesa Sanpaolo), Tatra banka (sahibi Raiffeisen Avusturya) ve CSOB (sahibi KBC Belçika)'dur.

Sektörün önemli aktörlerinden biri olan UniCredit Bank Slovakya (İtalyan sermayeli) halihazırda yabancı banka şubesi olarak sınıflandırılmaktadır.

Perakende Sektörü ve Dağıtım Kanalları

Slovakya'da gıda sektörü toplam perakende satışların %50'sini oluşturmaktadır. Bu oranın 2019 yılında çok az gerileyerek % 48 olması beklenmektedir. Pazardaki başlıca gıda perakendecileri % 16,7 pay ile Tesco (İngiltere), % 11,2 pay ile Lidl markası ile pazarda yer alan Schwarz Group (Almanya), % 10,2 pay ile COOP Jednota, % 6,8 pay ile Billa zinciri (REWE Grup-Almanya)'dır. Metro Grubu'nun payı %1'in altındadır. Slovak zincir marketleri Coop Jednota, CBA ve Labaš'dır.

Tesco marketler zinciri, 1996 yılında Slovakya'ya gelmiş olup, Orta Avrupa'nın en büyük dağıtım merkezi Gan'da (Galanta'ya yakın olup, Trnava Bölgesindedir) bulunmaktadır. Söz konusu merkezden Slovakya'nın yanı sıra Çekya, Polonya ve Macaristan'a dayanaklı gıda, kozmetik,

elektronik ürünlerin dağıtım yapılmaktadır. Konfeksiyon ürünleri ise, ABD, Almanya ve S. Arabistan'a gönderilmektedir.

Perakendeciler kendi satın alma departmanlarına sahiptirler ve doğrudan kendileri alım yapmaktadır. Örneğin; Billa doğrudan veya Slovak ve Çek ithalatçılar aracılığıyla Avusturya'dan alım yapmaktadır. METRO, Slovak ve Çek ithalatçılar aracılığıyla alım yapmaktadır.

Tüketicilerce en çok tercih edilenler; Schwarz Group (28%), Tesco (17%), Coop Jednota (17%)'dır.

Ürünlerin %20'si özel etiketlidir. Örneğin BİLLA'nın "celever" ve "BIO" etiketli ürünleri diğer ürünlere göre daha ucuzdur. BIO etiketli ürünler genellikle Avusturya ve Çekya'da üretilmektedir. Perakende satış zincir mağazalar genellikle büyük alışveriş merkezlerindedir.

Slovakya perakende sektöründeki pazar konsolidasyonu yatırımcıların fabrika satış mağazaları, alışveriş galerileri (pasajlar), mevcut alışveriş merkezlerinin büyütülmesi ve yenilenmesi gibi yeni perakende formatlarına yönelmeleri sonucunda ivme kazanmaktadır. Büyük şehirlerdeki pazarın doygunluğa ulaşması ile birlikte bölgelerdeki perakende pazarına yönelik alışveriş merkezlerinin sayısında artış kaydedilmiştir.

Elektronik Ticaret

Elektronik ticaretle ilgili mevcut mevzuat gereğince perakendecilerin elektronik ticarete AB kuralları ile uyumlu faaliyet göstermeleri gerekmektedir. Online perakendecilik alanında Slovak Elektronik Ticaret Derneği (SAEC) bulunmaktadır. Başta 20-25 yaş aralığındaki tüketiciler giyim ve diğer tüketim mallarında online alışverişini giderek daha fazla kullanmaktadır. Pazardaki büyüme akıllı telefonların yaygınlaşması ile birlikte daha da artmıştır. Bu yöntemle daha çok gıda ve içeceklerde alışveriş yapılmaktadır. Bu alanda sadece Tesco bu hizmeti vermektedir.

5. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Slovakya'da yabancı yatırımlarda öne çıkan ilk sektör otomotiv (yan sanayi dahil) sektörüdür. Slovakya, Volkswagen, KIA Motors, PSA Peugeot Citroen ve Jaguar Land Rover gibi yabancı yatırımcılar tarafından üretim ve pazarlama üssü olarak tercih edilmiştir. Bunu destekleyen yan sanayi yatırımları olarak; Fransa, Almanya, Kore, Çin, Japonya, İspanya, Danimarka, Avusturya, Kanada, Hollanda, Lüksemburg ve Amerikan şirketlerinin de yatırımları ülkeye gelmiştir.

Slovakya'da yabancı yatırımcı çeken ikinci en büyük sektör; elektrik mühendisliği ve elektronik sektörü olup, sanayi üretiminin %11'ini oluşturmaktadır. Otomotiv sanayinden sonra en çok ihracat yapılan sektördür. En önemli elektroteknik firmaları; Samsung, Whirlpool, Foxconn, Panasonic ve Emerson vb.'dir.

Ülkenin, Avrupa'nın merkezinde (Doğu ve Batı Avrupa ülkeleri arasında stratejik konumda) yer alması ve Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Avusturya'ya komşu olması AB pazarlarına kolay ulaşım ve ihracat avantajı sağlamaktadır. Avrupa Birliği üyesi olan, Eurozone, Schengen Alanına dahil olan, OECD, WTO ve NATO vb. diğer uluslararası kuruluşlara üye olan Slovakya istikrarlı yatırım ortamına sahiptir. AB para birimini kullanması, istikrarlı ekonomik büyümeye sahip olması yabancı yatırımcılar için cazip görülmektedir. Uluslararası kredi derecelendirme

kuruluşu S&P ve Avrupa Derecelendirme Kuruluşu (ERA) Slovakya'yı A+ olarak derecelendirmiştir. Dünya Bankası'nın AB ülkesi dışında olup, OECD üyesi ülke vatandaşları iş amaçlı gayrimenkul sahibi olabilmektedirler. Arazi, ofis kira-satın alma ücretlerinin nispeten düşük olması yatırımcılara avantaj sağlamaktadır.

Slovakya, özellikle makine sektörü ve diğer teknoloji alanları başta olmak üzere tıbbi malzemeler, endüstriyel laboratuvar araç gereçleri ve elektrikli makineler gibi sektörlerde önemli yatırım fırsatlarına sahip konumdadır. Bunun yanında otomotiv yedek parçaları ve satış sonrası destek ürünleri sektörleri bakımından da fırsatlar sunabilir. Kimya sektörü ve plastik sektörleri de ülkede yatırım imkanı yüksek sektörler arasındadır. Yenilenebilir enerji kaynakları, turizm ve ilgili hizmetler sektörü ile bölgedeki ülkelerle bağları bakımından da franchising için önem taşıyor olmasının ilerleyen dönem için de Slovakya'yı yabancı yatırımlar için ciddi bir cazibe merkezi haline getirmesi öngörülebilir.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Slovakya'da hükümetin AB uyum sürecinden itibaren başlattığı ve 2004'te AB'ye üyelik sonrasında da sürdürülen geniş kapsamlı ve derinleştirilmiş reformlar sayesinde ülkede yatırımcılar için önemli oranda kolaylaştırıcı bir yatırım iklimi yaratılmaya çalışılmıştır.

Bunun yanında uyarlanabilir ve şeffaf bir işgücü mevzuatı yayınlanmış bu mevzuat Dünya Bankası'nca da Avrupa Birliği içinde ilk sırada gösterilmektedir. Aynı biçimde sosyal sistemde de önemli reformlar yapılmış, işverenlere önemli avantajlar sağlayan düzenlemelere gidilmiştir. Bankacılık sektöründe de özellikle kriz sonrasında giderek daha düzenli bir yapı oluşturulmaya başlanmış, yapılan reformlarla sektörde % 97'ye ulaşan bir özelleştirme politikası uygulamaya geçilmiştir.

Yabancı yatırımcılar ile yerli yatırımcılar arasında bir ayrım bulunmamaktadır. Slovakya Yatırım ve Ticareti Geliştirme Ajansı (SARIO) Slovakya'da yatırım yapmak isteyen yabancı firmalara yardımcı olan bir kuruluştur. Slovakya'nın az gelişmiş orta ve doğu bölgelerine yoğunlaşarak araştırma-geliştirmeye yönelik girişimler daha çok desteklenmektedir. Devlet yardımları mevzuatı AB mevzuatına uyumlu olup, 57/2018 sayılı Bölgesel Devlet Yardımları mevzuatı çerçevesinde verilmektedir.

Teşvik türleri: Vergi indirimi, hibe (nakit), yeni oluşturulmuş işlere yönelik destek, kamuya veya belediye ait mülk transferinde düşük fiyat verme vb. şekilde olmaktadır. Ayrıntılı bilgi için; <http://www.sario.sk/> internet sayfasından bilgi alınabilir. Mevcut uygulamada yatırım teşvikleri aşağıdaki alanlarda verilmektedir;

- sanayi
- teknoloji merkezleri
- ortak hizmet merkezleri
- turizm

Bazı büyük ölçekli projelerde AB fonları kullanılmaktadır. Örneğin; Jaguar Land Rover için 125 milyon €'luk devlet desteği onaylanmıştır.

2018-2030 dönemine ilişkin yatırım planında, AR-GE, inovasyon, dizayn, teknoloji merkezleri, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT), enerji vb. sektörleri yer almıştır. Halihazırda, en büyük potansiyel arz eden yatırım alanları; AR-GE, Dizayn & İnovasyon, teknoloji merkezleri, ICT, yüksek teknoloji sektörleri ve turizm merkezleri olup, diğer yatırım alanları geleneksel güçlü

sektörleri olan makina mühendisliği, otomotiv, metalurji & metal işleme, elektronik,kimya & ilaç sektörüdür.

6. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Tablo 3: Dış Ticaret Göstergeleri (milyar dolar)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
İhracat	79,9	85,2	86,5	75,3	77,5	84,4	94,3
İthalat	76,9	81,3	82,0	73,4	75,5	83,2	94,2
Hacim	156,8	166,5	168,5	148,7	153,0	167,6	188,5
Denge	3,0	3,9	4,5	1,9	2,0	1,2	0,1

Kaynak: TradeMap

İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	2018
	TOPLAM	75 282 774	77 538 777	84 387 576	94 293 850
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	13 571 339	15 312 141	16 357 699	21 973 843
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	5 783 863	6 136 716	5 846 360	5 541 867
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	4 036 132	3 803 059	5 079 437	5 091 889
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	3 928 009	4 420 466	4 760 715	5 072 904
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	2 042 608	1 583 942	1 973 961	2 001 447
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 759 283	1 727 381	1 823 741	2 043 421
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	589 183	835 217	1 618 011	1 353 075
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1 160 501	1 183 137	1 383 193	1 562 412
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	944 922	999 078	1 057 271	1 054 445
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	789 662	852 435	1 086 835	1 139 202
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	1 022 296	1 116 530	1 049 866	1 085 442
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	796 489	903 458	1 015 261	1 165 984

8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletlerde için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb tertibat	715 114	834 156	919 704	1 272 591
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	626 398	708 954	855 274	1 021 265
8482	Her nevi rulmanlar	705 430	715 984	772 529	810 251
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	938 167	750 404	764 033	861 496
8403	Merkezi ısıtma kazanları (84.02 pozisyonundakiler hariç)	606 873	588 026	650 030	781 956
3926	Plastikten diğer eşya	577 257	591 814	623 178	695 157
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	505 582	535 003	586 707	669 677
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	550 400	544 242	564 335	717 006
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	419 309	521 286	569 624	485 645
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	546 497	541 859	532 457	581 702
8707	Karayolunda kullanılan motorlu taşıtlar için karoseriler (şoför mahalleri dahil)	1 911 151	1 492 587	533 227	74 108
6403	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar	498 730	449 533	497 729	513 248
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	411 885	440 842	478 892	415 963
8431	Özellikle 84.25 ila 84.30 pozisyonlarındaki makina ve cihazlar ile birlikte kullanılmaya elverişli aksam ve parçalar	426 147	435 761	478 048	580 647
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	411 396	449 585	434 089	504 129
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	447 562	469 291	423 045	372 347
8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	317 169	335 014	404 420	463 082
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	366 560	460 019	405 968	239 014
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	384 148	316 160	393 867	423 440
8408	Sıkıştırmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	498 155	512 517	375 325	284 540
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	55 481	207 234	375 080	446 219
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik	353 890	342 964	368 017	416 415

	enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]				
7601	İşlenmemiş alüminyum	436 118	326 463	359 638	416 636
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	305 448	302 641	350 248	384 076
6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	308 487	339 286	335 168	350 473
7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği > 600 mm, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	236 435	258 009	348 846	381 478
7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	239 406	213 389	318 391	276 682
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	315 942	287 188	305 908	370 455

Kaynak: TradeMap

İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	2018
	TOPLAM İTHALAT	73 420 488	75 487 893	83 210 948	94 149 355
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	7 358 351	7 895 520	7 917 018	10 713 019
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	4 914 413	5 025 445	5 722 347	6 184 593
8703	Binek otomobilleri ve esas itibarıyla insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	2 018 110	2 461 332	2 909 604	2 963 295
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1 756 701	1 652 642	2 872 441	2 875 941
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	1 554 839	1 310 038	2 142 312	2 181 198
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	2 436 090	1 830 010	2 115 874	2 759 943
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	1 132 906	1 297 534	1 515 738	2 281 604
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1 380 046	1 502 031	1 479 263	1 552 388
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	852 730	1 147 998	1 225 241	1 702 350
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	1 278 235	1 236 530	1 230 243	1 293 378
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	925 866	823 853	1 109 517	1 328 391
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	1 109 879	1 002 097	1 101 951	813 221
3926	Plastikten diğer eşya	734 477	813 715	977 818	974 531

8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	598 847	667 379	766 787	1 380 941
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	677 154	730 550	746 383	765 968
8542	Elektronik entegre devreler	572 885	676 298	711 079	713 144
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	1 483 012	1 369 382	697 554	279 052
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	494 705	622 897	680 990	802 713
8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	527 245	510 659	655 513	796 781
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	540 855	572 663	658 025	723 928
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletlerde için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb tertibat	466 785	649 253	646 309	914 165
8408	Sıkıştırmayla ateşlemeli içten yanmalı pistonlu motorlar (dizel ve yarı dizel)	337 922	562 545	627 119	717 047
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	396 594	325 673	590 985	643 990
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	553 802	598 214	565 272	684 404
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	404 254	445 864	557 042	584 981
7318	Demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar vb eşya	404 529	434 089	528 634	639 970
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	348 298	335 051	519 185	586 359
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	457 967	479 461	507 577	594 971
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	477 781	453 969	496 882	599 281
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	367 471	420 552	473 810	527 735
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	399 281	432 347	465 009	446 785
8701	Traktörler	442 979	396 791	420 634	469 857
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	351 012	375 319	395 235	436 863
8482	Her nevi rulmanlar	348 880	357 140	387 259	407 039
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	362 560	372 841	386 512	447 029
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm) (sıcak	300 886	287 638	373 685	416 523

	haddelenmiş) (kaplanmamış)				
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	279 895	226 540	356 355	355 122
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	313 157	360 165	351 527	451 580
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	357 719	361 510	336 263	378 483
0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	200 817	274 019	326 407	327 629

Kaynak: [TradeMap](#)

İhracatın Ülkelere Göre Dağılımı (bin dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017	2018	Toplam daki Pay %
	TOPLAM İHRACAT	75 282 774	77 538 777	84 387 576	94 293 850	100.0
1	Almanya	16 860 764	16 963 424	17 359 388	20 947 788	22,2
2	Çek Cum.	9 384 616	9 226 181	9 808 096	11 346 287	12
3	Polonya	6 427 668	5 969 568	6 542 039	7 294 531	7,7
4	Fransa	4 184 633	4 762 681	5 330 755	5 966 608	6,3
5	İtalya	3 406 509	3 764 844	5 064 743	5 427 863	5,8
6	Avusturya	4 520 708	4 419 084	5 054 055	5 386 014	5,7
7	Macaristan	4 304 171	4 424 261	5 130 429	5 269 163	5,6
8	İngiltere	4 079 281	4 585 573	5 055 945	4 963 274	5,3
9	ABD	1 625 631	1 851 707	2 324 350	3 063 445	3,2
10	İspanya	2 064 633	2 278 019	2 497 105	2 667 298	2,8
11	Romanya	1 662 925	1 758 597	2 069 523	2 383 460	2,5
12	Hollanda	1 837 180	2 212 516	2 140 967	2 060 579	2,2
13	Rusya	1 692 645	1 630 640	1 761 523	1 826 357	1,9
14	Çin	1 131 547	1 259 109	1 367 611	1 597 394	1,7
15	İsviçre	1 205 924	1 208 616	1 330 707	1 406 874	1,5
...	...	...	...	...	...	...
20	Türkiye	877 344	902 794	801 071	622 165	0,7

Kaynak: [TradeMap](#)

İthalatın Ülkelere Göre Dağılımı (milyon dolar)

Sıra	Ülkeler	2015	2016	2017	2018	Toplamdaki Pay %
	TOPLAM İTHALAT	73 420 488	75 487 893	83 210 948	94 149 355	100.0
1	Almanya	14 082 225	15 186 243	16 021 831	18 742 612	19,9
2	Çek Cum.	12 703 329	12 802 152	13 444 682	14 713 659	15,6
3	Avusturya	6 791 078	7 345 224	8 422 399	9 410 895	10

4	Polonya	4 673 125	4 898 557	5 418 043	6 334 692	6,7
5	Macaristan	4 642 193	4 640 756	5 317 046	6 185 146	6,6
6	Rusya	3 809 366	2 927 964	3 720 968	4 669 149	5
7	G.Kore	4 042 057	3 565 317	3 730 451	4 419 593	4,7
8	Fransa	2 811 048	3 228 547	3 555 952	3 774 606	4
9	Çin	3 018 370	3 472 418	3 474 881	3 387 076	3,6
10	İtalya	2 599 509	2 625 217	2 839 751	3 236 839	3,4
11	Hollanda	1 708 392	1 782 821	2 106 843	2 331 810	2,5
12	İngiltere	1 141 644	1 489 410	2 163 060	2 003 912	2,1
13	Romanya	1 028 568	1 054 038	1 189 598	1 999 317	2,1
14	İspanya	786 079	904 370	1 097 127	1 249 333	1,3
15	Belçika	1 052 125	1 121 075	1 164 558	1 224 210	1,3
...	...	...	...	...	...	...
22	Türkiye	526 667	370 676	377 769	484 401	0,5

Kaynak: TradeMap

7. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

Slovakya 1 Mayıs 2004 tarihinde AB üyesi olmuş, genişleme sürecinin sonucu olarak tüm üye ülkeler gibi AB mevzuatını kabul etmiş ve bu doğrultuda mevcut düzenlemelerde birtakım değişikliklere gidilmiştir. AB üyeliğinin yanı sıra Slovakya, 1995 yılından beri DTÖ üyeliğini sürdürmektedir.

Ülkenin ekonomik faaliyetleri ve milli gelirinde sahip olduğu önem bakımından dış ticaret giderek daha da önem kazanan bir ekonomik gösterge olmaya başlamıştır. Özellikle giderek büyüyen otomotiv sektörü ve bu alandaki yatırımların artmasının yanı sıra enerji sektörü, makine ve elektronik sektörlerine yönelik hamleler bu alanlardaki ithalat rakamlarına yansımış ve genel olarak sanayide yaşanan gelişmelerin etkisiyle de başta Rusya olmak üzere enerji ithalatı hızlı bir büyüme göstermiştir. Bununla birlikte üçüncül sektörlerdeki dinamikler ve otomobil ihracatındaki potansiyel bu dış ticaret açığı için önemli dengeleyici unsurlardır.

AB sınırları dahilinde üye ülkeler menşeli ürünlere yönelik gümrük tarifesı uygulanmamakla birlikte Slovakya’da EFTA ve CEFTA üyesi ülkelerle olan serbest ticaret hükümleri gereğince de daha düşük gümrük tarifeleri uygulanmaktadır.

Ülkede uygulanan başlıca vergiler gümrük vergileri, katma değer vergisi ve tüketim vergileridir. DTÖ üyeliği doğrultusunda Slovakya Brüksel Tarife ve Nomenklatura uygulamalarını kabul etmiştir. Buna göre AB ülkeleriyle serbest dolaşım hükümlerinin geçerli olmasının yanı sıra bazı tarımsal ürünler özel bir rejime tabidirler. İndirilmiş gümrük tarifelerinden yararlanan bazı ürünler için ayrı olarak özel kota rejimleri de uygulanmaktadır.

Slovakya’da geçerli olan tüketim vergileri ise AB üyesi ülkelerinin tamamında geçerli olan ve mineral yakıtlar, alkol ve alkollü içecekler, işlenmiş tütün gibi ürünlere uygulanan vergileri kapsamaktadır. Slovakya AB üyelik başvurusu sırasında kabul edilen düzenlemelere göre meyve alkollü üretimine uygulanan tüketim vergisi konusunda derogasyonlara sahiptir.

AB ile olan ilişkiler haricinde AB ülkelerinin Norveç, İsveç, İzlanda ve Liechtenstein’den oluşan EFTA ülkeleri ve Meksika, Fas, Tunus, Türkiye, İsrail ve Ürdün ile serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır.

Slovakya 1 Ocak 2009 itibarı ile Avro Bölgesi'ne dahil olmuş ve Avro'yu resmi para birimi olarak kabul etmiştir. Bu katılım sırasında 1.000 Slovak kronuna (SKK) karşılık 33,19391 Avro sabit paritesi kabul edilmiştir. Bu yeni para biriminin yürürlüğe girişiyle birlikte ülkede mevcut bazı kodlar ve temel olarak vergi mevzuatı doğrudan değişikliklere uğramıştır.

Vergiler

Vergilendirilebilir sermaye üzerinden alınan vergi %23 oranında, şahıslar üzerindeki gelir vergisi ise kademeli olarak %19 ve %25 oranlarındadır. Kurumlar vergisi oranı %21 (2017 yılı başından itibaren) oranındadır. Slovakya'da mal ve hizmetler ile ithalatta uygulanan genel KDV oranı %20 oranında olup, ekmek, tereyağı, süt, et, tatlı su balığı, ilaç, kitap vb. bazı ürünlerde %10 oranında uygulanmaktadır.

Buna ilave olarak, mineral yağ, bira, şarap ve diğer alkollü içeceklerde, tütünde, kömür ve doğalgazda özel tüketim vergileri bulunmaktadır. KDV kuralları AB'nin 2006/112/EC direktifine göre düzenlenmiştir. Ticari faaliyette bulunan (Slovakya içinde mal ve hizmet sağlayıcıları) tüzel ve gerçek kişilerin KDV vergisini ödemesi gerekir. İthalatta da KDV vergisi ödenmektedir.

Customs Directorate of the Slovak Republic

Mierova 23
821 05 Bratislava
Slovakia
Tel: (421-2) 4329 3281
Fax: (421-2) 4329 3281

Slovak Office of Standards, Metrology and Testing (UNMS)

Stefanovicova 3
814 39 Bratislava
Slovakia
Tel: (421-7) 391-147
Fax: (421-7) 391-050

Ministry of Economy

Mlynské nivy 44, 821 09 Ružinov
Bratislava
Slovakia
Tel: (421-7) 574-1111
Fax: (421-7) 237-827

Ürün standartları ile ilgili uygulamalar

AB üyeliği sonrasında mevcut uygulanan mevzuattan yola çıkılarak oluşturulan AB Tek Pazarı dahilinde AB sınırları içinde malların serbest dolaşımına ilişkin düzenlemeler ve standardizasyon hükümleri daha büyük bir önem taşımaya başlamıştır. Bununla ilgili olarak ihracat yapmak isteyen ülkelerin standardizasyon hükümleriyle ilgili dikkat etmeleri gereken temel iki nokta CE işareti ve Yeni Yaklaşım direktifleridir. Endüstriyel ürünlerin AB sınırları dahilinde serbest dolaşımını sağlayan ve ilgili ürünlerin AB sağlık ve güvenlik gerekliliklerine uyduğunu kanıtlayan bir tür pasaport olarak değerlendirilebilecek olan CE işaretinin yanı sıra AB mevzuatı gereği makine,

elektrikli ürünler ve tıbbi araç gereçler gibi ürünlerin teknik standartlara uyumunu belirlemeye yönelik direktifler Slovakya'ya ihracat sürecinde dikkate alınmalıdır.

Diğer Ticaret Engelleri ve Kotalar

1 Mayıs 2004 itibarı ile AB üyeliğinin kabul edilmesiyle birlikte Slovakya, diğer tüm ülkeler için geçerli olan üye devletlerin ticareti engelleyici düzenlemelerde bulunamayacağı hükmünü kabul etmiş bulunmaktadır. Buna göre yeni üye olan bir ülkenin halihazırda almış olduğu tüm önlemler ve yürümekte olan incelemeler geçerliliğini yitirmiş olmaktadır.

8. TÜRKİYE-SLOVAKYA TİCARETİ

TÜİK verilerine göre; Türkiye ve Slovakya arasındaki ikili ticaret hacmi 2017 yılında 1,282 milyar dolar, ihracatımız 387 milyon dolar (%+0,8), ithalatımız ise 895 milyon dolar (%-5,9) olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 508 milyon dolar (% -10,4) olmuştur. 2018 yılında ise, ikili ticaret hacmi 1,299 milyar dolar, ihracatımız 531 milyon dolar (%+37,3), ithalatımız 767 milyon dolar (%-14,3) olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı 235 milyon dolar (%-54) olmuştur.

Türkiye-Slovakya Dış Ticaret Değerleri (milyon dolar)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İhracat Değişim %	İthalat \$ / Bin	İthalat Değişim %	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2007	284.205	67,0	647.925	48,1	932.130	-363.719
2008	306.631	7,9	903.830	39,5	1.210.461	-597.200
2009	217.330	-29,1	814.138	-9,9	1.031.469	-596.808
2010	454.744	109,2	926.722	13,8	1.381.466	-471.978
2011	402.151	-11,6	893.168	-3,6	1.295.318	-491.017
2012	391.760	-2,6	871.459	-2,4	1.263.219	-479.698
2013	436.115	11,3	1.116.368	28,1	1.552.482	-680.253
2014	472.278	8,3	919.488	-17,6	1.391.765	-447.210
2015	545.753	15,6	858.634	-6,6	1.404.387	-312.882
2016	384.271	-29,6	951.212	10,8	1.335.483	-566.940
2017	387.191	0,8	895.136	-5,9	1.282.327	-507.945
2018	531.635	37,3	767.136	-14,3	1.298.771	-235.501
2018 / (1-8)	342,021	36,5	534,513	-5,7	876,534	-192,492
2019 / (1-8)	387,752	13,4	469,254	-12,2	857,005	-81,502

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Slovakya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	2018
	TOPLAM İHRACAT	545 756	384 271	387 026	531 635
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	26 769	26 047	28 942	36 883
6109	Tiştörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	38 395	18 862	16 936	20 567
7413	Bakırdan demetlenmiş teller, kablolar, örme halatlar ve benzerleri (elektrik için izole edilmiş olanlar hariç)	10 624	10 612	16 333	15 772
7606	Aluminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	13 502	12 021	15 758	27 438
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	11 375	16 025	15 051	16 432
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	8 313	11 490	14 764	17 089
6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	15 118	11 020	13 883	13 508
7408	Bakır teller	7 811	8 264	13 097	18 910
7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	7 843	7 089	11 377	10 201
7318	Demir veya çelikten vidalar, civatalar, somunlar, tirfonlar, perçin çivileri, pimler, kamalar, rondelalar vb eşya	12 397	11 810	9 949	11 819
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 447	8 995	9 216	10 379
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	5 598	6 951	8 360	12 193
8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus (sürücü dahil) motorlu taşıtlar	4 999	7 674	6 606	6 710
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	32 228	6 710	5 589	9 277
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	27 133	5 501	5 163	11 867
2811	Diğer anorganik asitler ve ametallerin diğer anorganik oksijenli bileşikleri	0	0	5 132	7 978
5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikte lamine edilmiş mensucat	6 396	6 266	5 008	4 817
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	3 648	3 892	4 605	6 988
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	2 475	3 105	4 168	4 061
6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	2 391	2 139	4 109	6 130
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	2 336	3 439	4 045	4 263
6302	Yatak çarşafı, masa örtüleri, tuvalet ve mutfak bezleri	3 927	4 168	3 713	3 896

8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	4 168	2 930	3 682	4 306
3920	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folye (gözeneksiz)	4 270	3 399	3 436	3 577
8403	Merkezi ısıtma kazanları (84.02 pozisyonundakiler hariç)	3 043	3 291	3 365	4 154
7325	Demir veya çelikten diğer dökme eşya	3 113	2 587	3 341	3 014
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	3 727	6 832	3 302	821
7616	Aluminyumdan diğer eşya	3 093	3 424	3 257	2 773
8484	Diğer maddeler ile birleştirilmiş metal tabakalardan contalar, takım veya grup halinde contalar, mekanik salmastralar	2 706	2 882	3 184	3 818
3926	Plastikten diğer eşya	1 549	2 216	2 986	3 009
7326	Demir veya çelikten diğer eşya:	1 949	3 010	2 884	3 156
4107	Sığır (buffalo dahil) ve atların dabalıanmış ve ileri derecede hazırlanmış post ve deri ve köselesi	200	1 102	2 819	2 632
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	2 412	2 869	2 672	3 576
8450	Ev veya çamaşırhane tipi yıkama makinaları (yıkama ve kurutma tertibatı bir arada olanlar dahil)	2 788	2 845	2 657	1 547
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	0	0	2 563	0
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya (mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)	2 796	2 556	2 520	2 575
6307	Diğer hazır eşya (elbise patronları dahil)	1 742	1 447	2 497	2 212
8422	Bulaşık, şişe vb yıkama ve kurutma makinaları, şişe, kutu çuval vb doldurma, etiketleme makinaları, ambalaj vb makinalar	1 655	1 838	2 458	1 656
0805	Turungçiller (taze/kurutulmuş)	2 480	2 490	2 417	2 809
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	712	1 818	2 410	3 314

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin Slovakya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2015	2016	2017	2018
	TOPLAM İTHALAT	858 634	951 212	895 135	767 136
8703	Binek otomobilleri ve esas itibariyle insan taşımak üzere imal edilmiş diğer motorlu taşıtlar (yarış arabaları dahil)	189 278	160 345	120 863	56 857
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	81 530	80 156	96 391	91 632
8708	Karayolu taşıtları için aksam, parça ve aksesuarlar	48 444	48 520	45 719	46 791
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer	45 799	42 105	44 396	33 707

	gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar				
8403	Merkezi ısıtma kazanları (84.02 pozisyonundakiler hariç)	23 373	30 137	39 873	49 928
8501	Elektrik motorları ve jeneratörler [elektrik enerjisi üretim (elektrojen) grupları hariç]	39 306	33 460	37 612	35 108
0102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	12 641	34 438	34 040	41 475
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	21 410	34 369	29 735	13 771
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik $\geq$ 600 mm) (sıcak haddelenmiş) (kaplanmamış)	14 194	27 580	29 578	19 141
8428	Kaldırma, elleçleme, yükleme, boşaltma makinaları (asansörler, yürüyen merdivenler, konveyörler, teleferikler gibi)	18 218	35 924	20 726	9 185
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	22 966	28 963	18 747	8 509
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişliği 600 mm veya daha fazla olanlar (kaplanmış olanlar)	31 270	34 182	18 291	15 804
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	8 449	14 605	17 176	16 777
3306	Ağız veya diş sağlığını korumaya mahsus müstahzarlar (bireysel kullanıma hazır ambalajlarda)	20 309	19 179	17 088	16 411
9029	Devir, üretim sayaçları, taksimetreler, milometreler, pedometreler,vb.; hız göstergeleri ve takometreler; stroboskoplarda	10 556	11 629	16 777	8 154
4016	Sertleştirilmemiş vulkanize kauçuktan diğer eşya	12 694	12 140	14 051	16 824
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1 319	7 884	13 308	5 807
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	7 306	8 304	10 411	10 792
8482	Her nevi rulmanlar	6 993	7 793	9 473	9 839
8512	Motorlu taşıtlar, bisiklet, motosikletlerde için aydınlatma veya işaret cihazları, cam siliciler vb tertibat	7 158	7 571	9 413	9 528
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	11 044	46 825	8 585	11 296
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	6 372	8 450	8 376	7 760
7304	Demir (dökme demir hariç) ve çelikten ince ve kalın borular ve içi boş profiller (dikişsiz)	4 770	6 162	8 204	
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	4 503	7 343	8 085	9 679
8302	Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya	7 688	7 223	7 889	6 593

	(mobilya, kapı, pencere, bavul, askılık vb için)				
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	3 826	8 795	7 005	2 876
8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	9 819	10 413	7 004	7 130
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	4 572	5 071	6 468	5 748
8409	Sadece veya esas itibarıyla 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	6 032	5 408	6 175	6 662
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	8 025	3 635	5 916	6 508
2922	Oksijen gruplu amino bileşikler	8 616	8 245	5 570	2 230
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3 141	3 519	5 508	4 854
7217	Demir veya alaşımsız çelikten teller	2 293	4 311	5 219	6 059
9032	Otomatik kontrol ve ayar alet ve cihazları	5 017	5 790	5 113	3 719
9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makinaları; profil projektörleri	1 299	2 924	5 094	4 578
8479	kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar	868	1 809	4 546	2 662
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	13 683	3 667	4 398	3 143
7225	Diğer alaşımlı çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm.veya daha fazla)	4 112	8 260	4 384	3 032
8433	Hasat ve harman, çim biçme makinaları ile yumurta ve tarım ürünlerini büyüklüklerine göre ayıran ve temizleyen makinalar	5 423	4 311	4 192	6 205
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar, elektrikli olmayan şofbenler veya depolu su ısıtıcıları	3 775	4 683	4 179	5 095

Kaynak: TÜİK

İki Ülke Arasında Anlaşma ve Protokoller

Türkiye ile Slovakya arasındaki ticari ilişkilerin temeli 29 Ağustos 1975 tarihinde imzalanmış olan ve sonrasında Slovakya'nın bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte bu ülkeyle de ardılığı sağlanan, iki ülke arasındaki Karma Ekonomik Komisyon (KEK) mekanizmasının çerçeve anlaşması niteliğindeki "Ticaret Anlaşması", Slovakya'nın AB üyeliği çerçevesinde 30 Nisan 2004 tarihinde feshedilmiştir. Çekoslovakya'nın ikiye ayrılması sonrası 1 Ocak 1993 tarihinde Çek Cumhuriyeti ve Slovakya'nın kurulmasıyla birlikte her iki Cumhuriyet eski Çekoslovakya'nın yükümlölüklerini aynen kabul ettiklerini açıklamışlardır. Slovakya 2004 yılında AB'ye üye olunca yeni bir ulusüstü birliğe katılımın gerektirdiği ticari ve ekonomik yükümlölüklerin kabulüyle birlikte yeni bir mevzuat yürürlüğe girmiş ve bu sebeple imzalanan ticaret anlaşması feshedilmiştir.

İki ülke arasındaki KEK mekanizmasının devamını sağlayacak olan yeni Ekonomik İşbirliği Anlaşması, Slovakya Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı Rybarik'in Türkiye'yi ziyareti sırasında 16 Mart 2007 tarihinde imzalanmıştır.

KEK mekanizmasının Birinci Dönem Toplantısı, 12-13 Mayıs 2008 tarihleri arasında Bratislava'da gerçekleştirilmiştir. İkinci Dönem Toplantısı ise, 6-7 Kasım 2012 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü Dönem Toplantısı'nın 19-20 Kasım 2014 tarihlerinde Bratislava'da yapılması Slovak tarafından önce teklif edilmiş daha sonra Bakanlarının yeni değişmiş olması, bakanlık içinde görev dağılımında değişiklikler olması ve toplantı hazırlığı için kısa bir süre kalmış olması nedenleriyle, önerdikleri KEK Toplantısı 2015 yılına ertelenmiştir. Ancak, 25. Dönem Milletvekili Genel Seçimlerinin yapılacak olması ve Sayın Bakanın görevinden ayrılacak olması nedeniyle, söz konusu KEK Toplantısı bu kez de Türkiye tarafından ileri bir tarihe ertelenmiştir. Söz konusu toplantı 2018 yılında yapılan seçimler nedeniyle bir kez daha ertelenmiş olup, 2020 yılı içinde yapılması öngörülmektedir. Söz konusu toplantının tarihine ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

İki ülke arasında imzalanan bazı önemli Anlaşmalar aşağıda yer almaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
İktisadi, Sınai, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması	Ocak 1976
Uluslararası Karayolu Nakliyatlarına İlişkin Anlaşma	Haziran 1981
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	02.04.1997
Hava Ulaştırma Anlaşması	02.04.1997
Bayındırlık Bakanlıkları Arasında İşbirliği Protokolü	24.08.1998
Gümrük Konularında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması	17.11.2000
Turizm İşbirliği Anlaşması	25.03.2002

Türkiye-Slovakya Yatırım İlişkileri

Türkiye ve Slovakya ile mevcut yatırım ilişkilerinin temel dayanağı; Türkiye-Slovakya Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (YKTK) olup, bu anlaşma 09.10.2000 tarihinde imzalanmış ve 23.12.2003 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu anlaşmanın günün şartlarına ve değişen ülke mevzuatlarına uygun hale getirilmesini teminen yeni bir müzakere süreci daha gerçekleştirilmiş ve yenilenen YKTK Anlaşması 13.10.2009 tarihinde imzalanmıştır.

Slovakya'da yaşayan vatandaşlarımız genelde hazır giyim, ev tekstili, deri ürünleri, otomotiv, yapı malzemeleri, mobilya, kozmetik, gıda ve danışmanlık, turizm, taşımacılık gibi bazı hizmet sektörlerinde çalışan, burada ürettiklerini ya da Türkiye'de üretilen ürünleri toptan veya perakende olarak satan çeşitli ölçeklerdeki işyerlerine sahip kişilerden oluşmaktadır.

Türkiye'de yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin Slovakya'daki yatırımları içinde en büyük yatırım "Enpay Transformer Components s.r.o." şirketine ait olup, „ATO Trans S.r.o.“, „Mata Automotive Slovakia s.r.o.“, „Beko Slovakia s.r.o.“ ve „Nobel Automotive Slovakia s.r.o“ firması büyük yatırım sayılabilecek Türk sermayeli firmalardır. Bu firmalar, Slovakya'nın özellikle Çek Cumhuriyeti, Polonya ve Macaristan'a geçiş yollarında yer alan şehirlerinde faaliyet göstermektedir. Son olarak; kozmetik sektöründe TAN-ALIZE Kozmetik ve Temizlik Ürünleri San.

ve Tic. A.Ş. ülkede ve Cavo Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ise Slovakya’da otomotiv yan sanayi sektöründe ülkeye yatırım yapmıştır.

9. PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

Slovakya pazarında yatırım yapmak isteyen ve bu ülkeyle ticari ilişkiler içinde bulunma hedefindeki firmaların öncelikle bu ülkeyle ilk elden iletişim kurmaları ve pazar yapısını gözlemleyerek gerekli stratejileri bu doğrultuda belirlemeleri gerekmektedir.

Slovakya’nın AB üyeliğine kabulü sonrası bölgenin Avrupa pazarları için önemli bir kavşak noktası olduğu dikkate alınmalı özellikle başta Çek Cumhuriyeti olmak üzere Ukrayna ve Polonya ile olan tarihi bağları düşünülerek bu pazarlara giriş için de önemli bir bölgesel nitelik gösterdiği göz önünde tutulmalıdır. Avro’nun Slovakya’da 1 Ocak 2009’dan beri kullanılıyor olması bu ülkenin finansal işlemler bakımından sahip olduğu bir avantaj olmasının yanı sıra ülkenin ticari ilişkileri bakımından da işadamları için önemli bir özellik olduğu söylenebilir.

Bölgeyle ilgilenen işadamlarının başlangıçta ülkeyi yerinde ziyaret ederek mevcut şartları ve yatırım imkanlarını değerlendirmeleri, yerel temsilci, dağıtımçı ve acentalarla işbirliğine giderek anlaşma süreci öncesinde dağıtım kanalları hakkında ciddi bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Özellikle işbirliği süreçlerinde kurumsallaşmış ve büyük ortaklar ile çalışmak küçük ve sermayesi küçük ortaklara tercih edilmeli, pazara giriş stratejileri çerçevesinde sağlam iş bağlantılarının yanı sıra kişisel bağlantılar kurulmasına da dikkat edilmelidir.

İşadamlarına kolaylık sağlayacak bir diğer önemli strateji ise donanımlı bir hukuk danışmanı ile çalışarak Slovakya mevzuatı ve yasal süreçleri hakkında bilgi sahibi olmak olacaktır. Ülkede en yaygın yatırım yapma biçimi Limited şirket kurma şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Dağıtım kanalları dahilinde toptancı, franchising ve acenta gibi yollarla pazara girişi hedefleyen firmalar, yaptıkları anlaşmaların AB Mevzuatı ve üye ülke ulusal mevzuatı ile uyumlu olduğunu kanıtlamak zorundadır. Buna göre Avrupa konseyi 86/653/EEC sayılı direktifi doğrultusunda serbest çalışan acentelerin temsilcilik şartlarıyla ilgili hükümlere uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Bununla ilgili ayrıntılı bilgiye aşağıda belirtilen linklerden ulaşılabilir.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31986L0653:EN:HTML>

http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2001/c_368/c_36820011222en00130015.pdf

Franchising

Slovakya’da pazara giriş stratejilerinden bir diğeri de franchising olarak ortaya çıkmaktadır. Ülkedeki giderek büyüyen fast-food işletmeleri, oteller, benzin istasyonları ve işletme hizmetleri gibi sektörlerle yönelik franchising süreçleri Slovakya’ya yatırım sürecinde özellikle yabancı yatırımcıların ciddi oranda yöneldikleri bir yöntem halini almıştır. Ülkede bu stratejinin hızlı büyümesindeki en önemli sebep Slovakya mevzuatında franchising süreciyle ilgili ayrı bir yasal düzenlemenin olmaması ve bu sürecin ticari sözleşme sınıfına dahil edilmesi olarak gösterilebilir. Bu anlamda Slovakya Ticaret Mevzuatı hükümleri dışında ayrı bir düzenlemenin sınırlaması bulunmamaktadır.

Ülkede franchising süreciyle ilgili olarak Slovakya Franchising Kuruluşu (Slovak Franchise Association - SFA) yetkilendirilmiştir. Kurumla ve süreçle ilgili ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

<http://www.slovak-franchise.sk/>

<http://retazce.sk/>

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği ülkelerinde tüm üyelerin kabul etmiş olduğu ve müzakereleri tamamlama sürecinde uyum sağlamakla yükümlü olduğu etkin yönetim ve fikri sınai mülkiyet haklarını korumaya yönelik genel prensipler Slovakya mevzuatında da yer bulmuş durumdadır. Bunun yanında AB ülkelerinin büyük çoğunluğunun taraf olduğu WIPO – Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Örgütü ve WTO – Dünya Ticaret Örgütü uygulamaları çerçevesinde Slovakya’da gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

Slovakya’nın iç mevzuatı dikkate alındığında yasal olarak iki temel düzeyde fikri mülkiyet hakları koruma altında bulunmaktadır. Bunlar patent hakları ve ilgili haklara ilişkin mevzuat ile sınai mülkiyeti korumaya yönelik mevzuat kapsamında değerlendirilmektedir.

Slovakya hükümetinin sınai ve mülkiyet haklarını korumaya yönelik gerekli kontrolleri sağlayan kuruluşu olan Slovakya Cumhuriyeti Sınai Mülkiyet Kurumu (Úrad priemyselného vlastníctva SR) ve Avrupa Birliği ülkelerinin bağlı olduğu Avrupa Patent Ofisi iletişim adreslerine aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

Industrial Property Office of the Slovak Republic

<http://www.indprop.gov.sk>

Slovenska Komora Patentovych Zastpcov

<http://www.patentattorneys.sk/?doc=sources&lang=en>

European Patent Office

<http://www.epo.org/>

10. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Pasaport ve Vize uygulaması

- Resmi pasaport hamili Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları , Slovakya’ya yapacakları üç aya kadar ikamet süreli turistik seyahatlerinde vize muafiyetine sahiptirler.

Umuma mahsus pasaport hamili T.C. vatandaşlarının ise Slovakya’ya seyahatlerinde vize almaları gerekmektedir.

- 21.12.2007 tarihinde kara sınırları bakımından Schengen bölgesine katılan Slovakya’nın 1 Ocak 2008 tarihinden bu yana Schengen vizesi ita etmeye başlaması ile TC vatandaşlarına uygulanan vize prosedürü Schengen çerçevesinde daha sıkı bir görünüm arzlemeye başlamıştır.

Slovakya’nın benimsediği vize rejimine göre umuma mahsus pasaport hamili yabancılara verilen kısa süreli vizenin toplam süresinin bir yarıyıl 90 günü geçmemesi öngörülmektedir.

-

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Slovakya Merkezi Avrupa Saat sistemi içinde yer almaktadır. Diğer AB ülkelerinde olduğu gibi ülkede Pazartesi-Cuma arası 40 saatlik çalışma süresi geçerlidir.

Slovakya'daki Resmi Tatil ve Önemli Günleri

Slovak Cumhuriyeti İlan Günü	1 Ocak	resmi tatil
Epifani 3 Kral ve Noel Bayramı	6 Ocak	resmi tatil
İnsan Hakları için Mücadele Günü	25 Mart	önemli gün
Kutsal Cuma	değişken	resmi tatil
Easter Pazartesi	değişken	resmi tatil
Haksız Kovuşturma Günü	13 Nisan	önemli gün
İşçi Bayramı	1 Mayıs	resmi tatil
M.R. Stefanikî Anma Günü	4 Mayıs	önemli gün
Faşizme Karşı Zafer Günü	8 Mayıs	resmi tatil
Slovak Milleti Muhtıra Günü	7 Haziran	önemli gün
Aziz Cyril ve Aziz Metod Bayramı	5 Temmuz	resmi tatil
Slovak Cumhuriyeti Bağımsızlık Bildirgesi Yayın Günü	17 Temmuz	önemli gün
Matica Slovenská Günü	4 Ağustos	önemli gün
Maden kazasında ölenleri anma günü	10 Ağustos	önemli gün
Slovak Ulusal Direniş Günü	29 Ağustos	resmi tatil
Slovak Cumhuriyeti Anayasa Günü	1 Eylül	resmi tatil
Soykırım ve Irkçı Şiddet Günü	9 Eylül	önemli gün
Aziz Meryem Bayramı	15 Eylül	resmi tatil
Slovak Ulusal Konsey Günü	19 Eylül	önemli gün
Dukla şehitleri günü	6 Ekim	önemli gün
Cernov trajedi günü	27 Ekim	önemli gün
Çekoslovakyanın Bağımsızlık Günü	28 Ekim	önemli gün
Ludovít Štúr Anma Günü	29 Ekim	önemli gün
Slovak Milli Bildirge Anma Günü	30 Ekim	önemli gün
Reform Günü	31 Ekim	önemli gün
Azizler Günü	1 Kasım	resmi tatil
Özgürlük ve Demokrasi Mücadelesi Günü	17 Kasım	resmi tatil
Noel Bayramı	24 Aralık	resmi tatil
Noel Bayramı	25 Aralık	resmi tatil
Noel Bayramı	26 Aralık	resmi tatil
Papanın Slovak Kilisesini Ayrı Kilise olarak ilan etmesi günü	30 Aralık	önemli gün